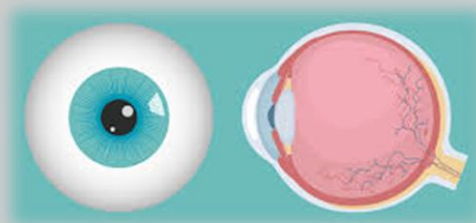

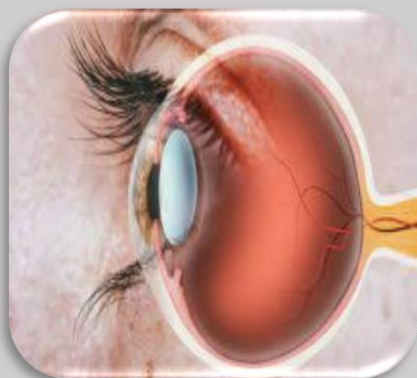
رتینوپاتی (بیماری شبکیه چشم) در نوزادان نارس

رتینوپاتی نارسى چیست؟

رتینوپاتی (بیماری شبکیه) نوزادان نارس از جمله بیماری های عروقی شبکیه چشم است که در نوزادانی که زود هنگام به دنیا آمده اند مشاهده می شود .

شبکیه که در پشت چشم قرار دارد، یک ساختار بسیار پیچیده و حساس است که وظیفه ی شکل گیری تصویر اولیه بصری را بر عهده دارد. تصویر نوری، توسط عصب بینایی به مغز منتقل می شود که این امر به ما اجازه دیدن می دهد.

در نوزادان نارس ساختار شبکیه، به طور طبیعی رشد نکرده است و به تدریج ممکن است رگ های خونی غیر طبیعی از شبکیه رشد کنند و باعث جدا شدن شبکیه شود. این آسیب رتینوپاتی نارسى نامیده می شود.

در نوزادان نارس معاینات و بررسی دقیق توسط چشم پزشک بسیار ضروری و مهم است. در معاینات چشم پزشکی در کلینیک نوزادان نارس وضعیت شبکیه نوزاد توسط فوق تخصص شبکیه مورد بررسی قرار می گیرد.

در بعضی از نوزادان بنا به صلاح دید پزشک معالج نیاز به مداخله درمانی و جراحی جهت پیشگیری از جداشدگی شبکیه و کوری نوزاد ضرورت دارد.

رتینوپاتی نرسی نوزادان در صورت عدم پیشگیری و درمان ممکن است موجب جداشدگی شبکیه، کوری و اختلالات غیر قابل درمان و شدید چشم شود.

اگر این بیماری به موقع تشخیص داده شود قابل درمان است و نگرانی وجود ندارد. در صورتی که به موقع درمان شروع نشود، پاسخ به درمان سخت و گاهی غیر ممکن است و نوزاد بینایی خود را به دست نمی آورد و هزینه ها نیز افزایش می یابد.

❀❀❀❀ غربالگری و معاینات منظم دوره ای بدو

❀❀❀❀ تولد را جدی بگیرید

❀. رتینوپاتی نوزادان نارس، بیماری عروق شبکیه در نوزادان نارس است و می‌تواند به طیف وسیعی از اختلالات بینایی از نقایص جزئی قابل اصلاح تا جدا شدن شبکیه و کوری منجر شود.

رتینوپاتی نوزادان نارس **قابل پیشگیری** و در **مراحل اولیه قابل درمان** است و به همین دلیل، غربالگری نوزادان نارس اهمیت زیادی دارد.

درمان در مراحل انتهایی بیماری، بسیار مشکل و هزینه‌های درمانی زیادی به خانواده تحمیل میکند، و متأسفانه درمان در مراحل پیشرفته بیماری، بینایی قابل قبولی را به کودک بر نمی‌گرداند.

به همین دلیل بر انجام **غربالگری و معاینات منظم دوره ای** تا اطمینان از تکمیل شدن شبکیه نوزاد در بدو تولد با هدف کاهش عوارض بینایی، اقتصادی و روانی این بیماری بسیار تاکید می‌شود.

❀❀❀ چه نوزادانی بیشتر در معرض ابتلاء به بیماری رتینوپاتی نرسی (ROP) می‌باشند؟

❀ نوزادانی که با سن حاملگی کمتر از ۳۱ هفته متولد می‌شوند.

❀ نوزادانی که وزن آنها هنگام تولد ۱۵۰۰ گرم یا کمتر است.

❀ نوزادانی که نیاز به مصرف اکسیژن دارند.

❀ نوزادان با سابقه تنگی نفس.

نوزادان با سابقه حملات موقت قطع تنفس.

نوزادان با سابقه کاهش ضربان قلب.

نوزادان با سابقه بیماری‌های مادرزادی قلب.

نوزادان با سابقه ابتلاء به عفونت.

نوزادان با سابقه تزریق خون.

نوزادان با سابقه کم خونی.

نوزادان با سابقه عدم تکامل دستگاه تنفسی.

نوزادان با سابقه خونریزی داخل مغزی.

نوزادان با سابقه بیماری‌های روده ای.

چگونگی تشخیص و علائم بیماری رتینوپاتی

نارسی

بیماری نوزادان نارس در مراحل اولیه شروع بیماری هیچ گونه نشانه خاصی در نوزاد ندارد. والدین نیز قادر به تشخیص علائم آن بر اساس ظاهر نوزادشان نیستند و نوزاد نیز قادر نیست مشکلات خود را بیان کند.

لذا همه نوزادانی که در خطر بروز این بیماری هستند لازم است توسط فوق تخصص باتجربه چشم تحت معاینه و غربالگری قرار گیرند.

❖ مراحل دیررس و پیشرفته بیماری منجر به عوارض غیر قابل برگشت می شود.

❖ در صورت عدم درمان علائم و نشانه های زیر در سنین بالاتر ممکن است در کودک دیده شود:

● نگه داشتن اجسام نزدیک به چشم.

● مشکل دیدن اجسام از فاصله دور.

● بستن و تنگ کردن یک چشم.

● بی میلی نسبت به استفاده از یک چشم.

● ضعف دید.

● افت ناگهانی دید.

● انحراف چشم (لوچی).

● نگاه بی هدف و سرگردان به علت کاهش شدید بینایی.

● قرمزی و درد در ناحیه چشم به علت افزایش ناگهانی فشار چشم.

● سفید شدن مردمک چشم در صورت بروز آب مروارید (کاتاراکت).

● کوچک و تحلیل رفتن کره چشم.

برای پیشگیری از بروز عوارض
دیررس بیماری لازم است نوزادان در
معرض خطر بیماری تحت معاینه غربالگری و
معاینات کامل و منظم دوره ای قرار گیرند.

نحوه معاینه نوزاد

در ابتدا مردمک چشم نوزاد به کمک قطره چشمی باز می شود.
این قطره معمولاً چند نوبت با فواصل زمانی ۵ تا ۱۰ دقیقه در چشم
نوزاد ریخته می شود.

استفاده از این قطره با دوز و مقدار مصرف شده
عارضه جانبی برای نوزاد ندارد.

این باز شدگی مردمک موقتی بوده و پس از
حدود ۲ تا ۶ ساعت مردمک به حالت اولیه باز می گردد.

این قطره در چشم هایی با رنگ روشن سریع تر و بهتر از چشم های با
رنگ تیره اثر می کند.

سپس پلک های نوزاد بوسیله اسپکولوم یا بلفارستات چشمی باز نگه داشته می شود. این وسیله آسیبی به چشم نوزاد وارد نمیکند. انجام معاینه در شرایط کاملاً بهداشتی و توسط پزشک فوق تخصص شبکیه وبا حضور پرستار ماهر و آموزش دیده انجام می شود.

آیا نوزادی که مبتلا به رتینوپاتی نرسی است می

تواند ببیند ؟

تکامل لایه های شبکیه در انسان تا سنین کودکی ادامه دارد. نوزادان در زمان تولد به اندازه بالغین نمی بینند، و این شرایط در نوزادان نارس شدیدتر است. ولی به معنی نابینایی کامل نوزاد نیست.

در نوزدان با رتینو پاتی نرسی در صورتی که شرایط پیشرفته بیماری وجود داشته باشد، میزان بیماری به شدت کاهش پیدا میکند. ولی در صورتی که درمان و معاینات منظم نوزاد انجام شود، غالباً این نوزادان در خصوص بینایی مشکلی نخواهند داشت.

آیا والدین می توانند به روند بهبود کودک کمک کند؟

«والدین می توانند به تغذیه و وزن گیری مناسب نوزاد کمک کنند.

والدین باید شناخت کافی از نحوه تنفس نوزاد و تشخیص به موقع دوره‌های قطع موقت تنفس داشته

باشند تا با اقدامات درمانی به موقع خطر بیماری را به حداقل برسانند.

والدین باید نوزاد را طبق نظر متخصص چشم برای معاینات دوره‌ای که گاهی در فواصل چند روز انجام می شود به کلینیک نوزادان نارس بیاورند. چرا که در صورت عدم مراجعه به موقع بیماری ممکن است به مراحل غیرقابل درمان پیشرفت کند.

معاینات دوره ای بعد از پایان درمان بیماری نیز باید ادامه داشته باشد.

آیا امکان درمان با قطره یا شربت وجود دارد؟؟

«خیر مصرف داروهای موضعی و سیستمیک نقشی در بهبود بیماری نوزاد نخواهد داشت.

تا چه زمانی کودک باید تحت نظر باشد؟؟

در بیماران مبتلا به رتینوپاتی
نارسی حتی در صورت بهبود کامل امکان بروز
بیماری‌های دیگر چشمی در سنین بالاتر

وجود دارد.

این بیماری‌ها عبارتند از **لوچی**، **تنبلی چشم**، **آب سیاه** و **نزدیک‌بینی** است
لذا لازم است نوزاد برای مدت طولانی **تحت نظر چشم پزشک** باشد به والدین

توصیه می‌شود به صورت **دوره ای**
جهت انجام **معاینات چشمی** به
چشم پزشک مراجعه کنند .

بسیاری از بیماری‌های که توضیح
داده شد، هیچ گونه **علامت**
مشخصی ندارند و تنها توسط
چشم‌پزشکی تشخیص داده می‌شود.

در صورت عدم مراجعه ، تشخیص و درمان عوارض غیر قابل جبران بینایی،
ایجاد می‌شود.

آیا می توان درمان را تا زمانی که کودک بزرگتر می شود به تأخیر انداخت؟؟

«» در بیماری رتینوپاتی ناری
مهمترین نکته تشخیص و درمان به موقع بیماری است.
گاه تاخیر چند روزه در تشخیص بیماری یا درمان منجر به عوارض برگشتناپذیر می گردد.
لذا مراجعه به موقع به متخصص اطفال یا چشم پزشک و پس از آن مراجعات مکرر در زمان های تعیین شده برای پیگیری های بعدی الزامی است.

آیا کودک در آینده نیاز به محدود کردن فعالیتهای فیزیکی دارد؟؟

«» معمولاً خیر.

اکثر کودکان مبتلا به رتینوپاتی ناری، یک زندگی طبیعی دارند.

در برخی موارد به مبتلایان **مراحل** پیشرفته **بیماری**، به دلیل خطر کندگی شبکه یا خونریزی داخل چشمی، توصیه می شود از انجام ورزش های **شدید** مثل توپ بازی و بوکس خود داری کنند.

چه عواملی باعث تسریع بهبودی در رتینوپاتی نوزادان نارس می شود؟؟

تحقیقات انجام شده در این خصوص حاکی از آن است که عوامل ذیل از مهمترین عوامل در تسریع زمان بهبودی در نوزاد دل بند شما می باشد؛

تغذیه نوزاد

وزن گیری نوزاد

توجه به خواب و استراحت نوزاد

پیشگیری از عفونت

تغذیه و وزن گیری نوزاد

تغذیه انحصاری با شیر مادر در ۶ ماه اول زندگی برای رشد و تکامل کودک از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

دلبندها بسیار مهم است

هرچه نوزاد دلبندها وزن گیری

بهتری داشته باشد به بهبود بیماری چشم وی کمک بیشتری می کند.

مزایای مهم استفاده از شیر مادر شامل:
تازه و سالم است و آسان هضم می شود.
همواره در درجه حرارت مناسب در دسترس است.

امکان ابتلا به بیماری و خطر آلرژی را در شیرخوار کاهش می دهد.

تماس بدنی نزدیک کودک با مادر، موجب احساس آرامش و امنیت در او می شود .

ترکیب تغذیه ای شیر مادر همگام با رشد کودک تغییر می یابد .

پیشگیری از برخی از بیماریهای مزمن مانند بروز چاقی ، دیابت ، فشارخون در بزرگسالی

بهبود سریع بیماریها

افزایش هوش

کاهش بروز حساسیت

صرفاً با دستور پزشک از شیر خشک به عنوان تغذیه کمکی یا جایگزین می توانید استفاده کنید.

❁❁❁❁ خواب واستراحت نوزاد

❁ رعایت اصول زیر برای خواب ایمن در نوزادان نارس ضروری است:

❁ برای بیشتر نوزادان نارس امن تر است که به پشت خوابانده شوند. نوزاد نباید درموقع خواب رو به شکم باشد، چون این کار خطر سندرم مرگ ناگهانی نوزاد را افزایش می دهد. ❁ نوزادان نارس معمولاً بسیار می خوابند و

چرخه خواب و بیداری، برای رشد آنها نیاز است.

❁ درنوزادانی که به علت آب دهان و یا رفلکس یا برگشت شیر به دهان، بی قراری می کنند، بهتر است که سرنوزاد ۳۰ درجه بالاتر نگه داشته شود

چون در این وضعیت بهتر می خوابند. برای این کار زیر تشک نوزاد حوله یا ملافه تا شده قرار داده و با بالا آوردن کناره های تشک اطمینان حاصل شود که از غلت

زدن نوزاد و احتمال خفگی او جلوگیری می شود.

❗ بعد از تغذیه نوزاد بهتر است او را به **طرف راست** خواباند این کار باعث **جلوگیری** از **برگشت شیر** خواهد شد. برای این کار یک حوله لوله شده و یا یک پتو به پشتش گذاشته تا از غلتیدن نوزاد جلوگیری کند. نوزاد را در هنگام خواب تغییر وضعیت داده تا این کار به ایجاد

آرامش در عضلات شانه و گردن کمک کند.

❗ عروسک، اسباب بازی و بالش و هرچیزی که ممکن است وقت خواب نوزاد، صورت او را بپوشاند بردارید.

❗ در صورت تمایل میتوانید با بانک شیر مشهد تماس گرفته و از امکانات این مرکز استفاده کنید
تلفن تماس: ۰۵۳۶۵۲۰۹۷ - ۳۲۲۳۱۰۶۲ داخلی ۱۷۱

Email: OAH.IT@MUMS.AC.IR

آدرس: مشهد - خیابان آیت الله بهجت، نبش
بهجت ۱۶

پیشگیری از عفونت

نوزادان نارس نسبت به عفونت بسیار حساس و آسیب پذیر هستند. رعایت نکات ذیل در پیشگیری از عفونت ضروری می باشند.

بهداشت دست مهمترین راه

پیشگیری و کنترل عفونت است

قبل از ریختن قطره چشمی دستان خود را به دقت با آب و صابون بشوید. می توانید از محلول های الکلی به جای آب و صابون برای ضد عفونی دست های خود

استفاده کنید در این صورت اجازه دهید دستهای شما کامل خشک شوند.

در هنگام ریختن قطره دقت کنید سر

قطره با چشم نوزاد تماس پیدا نکند.

همچنین مراقب باشید سر قطره با اطراف

تماس پیدا نکند و بلافاصله پس از ریختن

قطره درب آن را ببندید.

بعد از معاینه و مراجعه به منزل بهتر است لباس های نوزاد را تعویض کنید.

در صورت قرمز بودن و ترشح چشم نوزاد با کلینیک چشم نوزادان نارس تماس بگیرید یا در زمان حضور حتما به در زمان پذیرش به پرستار اطلاع دهید. قرمزی و ترشح چشم ممکن است به علت عفونت چشم باشد و بنا به نظر پزشک معالج ممکن است زمان یا نحوه معاینه نوزاد دلبند شما تغییر کند.

تمام ملزومات و تجهیزاتی که برای معاینه چشم نوزاد دلبند شما در کلینیک نوزادان نارس استفاده می شوند، یک بار مصرف یا استریل می باشند.

مقابله با اضطراب

اتفاقات ناخوشایند هر لحظه زندگی می تواند روی دهد. اما اینکه فرد چگونه واکنش نشان دهد، قدرت و نگرش او را نمایان می کند، به هر رویدادی باید به عنوان مسیری جدید برای شناخت در زندگی فکر کرد و با این نگرش و انرژی مثبت، شرایط ناخوشایند را به فرصت هایی برای رشد تغییر داد و به زندگی و تمام ابعادش ارزش

نهاد. به آن اعتماد و تکیه کرد و با درک موقعیت هایی که از اراده ما خارج است، پذیرای تمام تلخی ها و شیرینی های آن شد.

به دنبال مقصر گشتن برای تولد نارس نوزاد دل‌بندتان صرفاً باعث افزایش استرس و تنش در شما می شود. این افکار مخرب را از ذهن خود دور کنید.

در مورد چگونگی نگهداری از نوزاد به کسب آگاهی بپردازید. مراکز جامع سلامت، پزشک معالج و مراکز مجاز درمانی، بهداشتی، منابع مناسبی برای کسب اطلاعات هستند.

تفکر مثبت داشته باشید. افکار منفی را از خود دور کنید.

پدر گرامی : حمایت شما از همسران نقش بسیار مهمی در کاهش اضطراب وی دارد. آرامش مادر در ارائه مراقبت موثر نوزاد دل‌بندتان بسیار تاثیر گذار است.

نکات مهم در نوبت دهی کلینیک نوزادان نارس

- ❖ در صورتی که هر نوع بیمه ای دارید، خدمات واحد نوزادان نارس رایگان انجام می شود
- ❖ نوبت دهی به صورت حضوری و تلفنی انجام می شود
- ❖ در زمان مراجعه همراه داشتن نامه معرفی با مهر و امضای پزشک معرفی کننده (ترجیحا فوق تخصص نوزادان) الزامی است.
- ❖ حضور پدر نوزاد در اولین معاینه نوزاد الزامی است.
- ❖ اطلاعات لازم زمان نوبت دهی شامل موارد ذیل است:
- ❖ تاریخ تولد، سن تولد به هفته، وزن تولد، شماره تلفن در دسترس از پدر یا مادر، کد ملی مادر یا نوزاد، آدرس محل سکونت،

تأیید کننده :

جناب آقای دکتر ناصر شعبی
فلوشیپ سگمان خلفی
و
آقای ابوالفضل رحمانی نژاد
مترون بیمارستان

ابلاغ کننده :

آقای دکتر اکبر درخشان
رئیس بیمارستان

شماره طرح پژوهشی (سامانه پژوهان)
IR.MUMS.NURSE.REC.1398.089

